

mag. Peter Cigrovski, prof.
II. gimnazija Maribor

Recenzija: Insight Upper-Intermediate Second Edition

Insight Upper-Intermediate Second Edition je učbenik avtorjev Jayne Wildman, Claire Thacker, Alexandre Paramour in Fione Beddall, ki v učbeniški seriji *Insight* pokriva zahtevnostno raven "upper-intermediate" oziroma raven B2 do B2+. Recenzija ugotavlja primernost učbenika pri poučevanju angleščine kot prvega tujega jezika v 3. in 4. letniku gimnazijskega programa.

Struktura učbenika

Učbenik *Insight Upper-Intermediate Second Edition* sestoji iz 10 strukturno identičnih poglavij. Vsako poglavje ima naslednje podenote: podenoto A: branje in besedišče, podenoto B: slovnico in poslušanje; podenoto C: poslušanje, besedišče in govorjenje, podenoto D: kulturo z besediščem in slovnico; podenoto E: pisno izražanje. Tem enotam sledijo še dodatna poglavja *Global Skills*, katerih cilj je razvijanje praktičnih življenjskih in akademskih veščin, ter *Reviews* in *Cummulative review unites* – poglavja, katerih namen je hiter pregled in utrjevanje predelane snovi, ter *Vocabulary Extras*, ki uvajajo dodatno tematsko besedišče. Učbenik je zasnovan jasno in logično, kar omogoča učitelju hiter in učinkovit pregled nad obravnavano snovjo, dijaku pa sistematičen jezikovni napredek. Kot je značilno za učbenike te serije, tudi *Insight Upper-Intermediate Second Edition* nenehno prepleta vse jezikovne veščine in se tako približa naravnemu usvajanju jezika.

Razvijanje bralnih jezikovnih veščin

Učbenik *Insight Upper-Intermediate Second Edition* ima premišljeno izbrana besedila in zanimive teme. Pri izbiri besedil je očiten premik h globalnemu občinstvu, ki ga učbenik skuša nagovoriti, saj se besedila ne osredotočajo samo na anglosaški svet, temveč tega uspešno povezujejo z globalnimi kulturami na različnih področjih – gospodarskem, političnem, družbenem, literarnem, športnem. V učbeniku tako najdemo poročila in intervjuje s prepoznavnimi osebnostmi iz anglosaške kulture (npr. Amanda Gorman) in tudi s tistimi iz drugih kulturno-civilizacijskih ozadij. Izbrane teme so večinoma nadčasovne in univerzalne – takšne, ki zagotovo generirajo kopico mnenj in spodbujajo avtentično komunikacijo med dijaki. Pri izbiri besedil gre pohvaliti tematsko raznolikost: učbenik se loteva naravoslovnih in družboslovnih tem ter tako zagotovi, da nagovori čim večji spekter zanimanja dijakov. Prav takšen interdisciplinarni pristop k izbiri besedil mu prinaša dodatno svežino, privlačnost, pa tudi možnost medpredmetnih povezav. Omeniti je treba, da izbrana besedila stimulirajo razvoj mnogih kompetenc, predvidenih v prenovljenem gimnazijskem učnem načrtu za angleščino (npr. učenje učenja, medosebne, medkulturne, družbene, državljske kompetence). Prav tako je pohvalna izbira literarnih besedil, saj so ta v kontekstu poučevanja angleščine kot tujega jezika velikokrat spregledana; v učbeniku tako najdemo poezijo Roberta Frosta (*The Road Not Taken*), v *Literature Insights*, literarnih razdelkih delovnega zvezka, pa še izseke iz klasikov, kot so Charlotte Bronte: *Jane Eyre* ali Charles Dickens: *Oliver Twist*. Tukaj pogrešam nekoliko sodobnejši, bolj svež izbor literarnih del. Kar pa se tiče nalog bralnega razumevanja, sledijo te dvema ciljema: 1) uvajanje dijakov v standardizirane oblike branja, ki se pojavljajo tudi na slovenskih izpitih (splošna matura): naloge tipa "true/false" oz. pravilna/neppravilna izjava, dopolnjevanje izjav s pravilnimi informacijami, povezovanje odstavkov s pravilnimi

izjavami/podnaslovi; 2) navajanje dijakov na nove bralne strategije: npr. izluščiti namen pisanja (deduktivno branje, kar se tudi pojavlja na maturi pri bralnem razumevanju) ali sklepati o pomenu neznanih besed.

Razvijanje slovničnih struktur

Pri obravnavi slovnice je celotna serija *Insight* zasnovana izrazito deduktivno in temu pristopu sledi tudi učbenik *Upper-Intermediate*, saj izhaja iz avtentičnega besedila, dijaka pa sklop kratkih nalog privede do analize določene slovnične strukture. Tukaj je učitelju prepuščena precejšnja avtonomija: z dijaki lahko slovnico poglobi s pravili v t. i. *Grammar Reference and Practice*, ki se nahaja v delovnem zvezku in kjer so izbrane strukture natančneje razložene, tem pa sledijo še naloge. Naloge so različnega tipa: od takih, ki se pojavljajo na maturi ("gap fill", uporaba mešanih časov v besedilu), do takih, ki nadalje razvijajo dijakovo rabo angleščine (npr. parafraze stavkov). Tukaj je slovnica natančneje teoretično obdelana, količina in težavnost nalog pa se zdita zadostni za uvod v obravnavane slovnične strukture. Ker gre za učbenik zahtevnostne ravni B2, v prvih dveh poglavjih uvede (ponovi) vse sedanjike in preteklike ter nadaljuje s prihodnjiki. Uvede vse naklonske glagole za izražanje verjetnosti in sklepanja (v vseh časih), vse pogojnike, trpnik, poročani govor in deležniške oblike. Zaporedje struktur je logično in predstavlja nadgradnjo predhodno obravnavanih struktur.

Razvijanje slušnega razumevanje

Pri učbeniku je velik poudarek prav na slušnem razumevanju; slušni posnetki so namreč vključeni v vse podenote poglavij, od slovnice do branja, eksplicitno pa se na slušne veščine osredotočajo podenote *Listening, vocabulary and speaking*. Avtorji so te enote pripravili kot tematski in besediščni podaljšek predhodnega bralnega razumevanje. Vsako slušno razumevanje uvaja krajša naloga, ki dijake pripravi na posnetek bodisi tematsko (npr. povezovanje slik, krajša vprašanja) ali besediščno (uvajanje v ključno besedišče posnetka). Posnetki so pripravljani predvsem kot intervjuji ali izseki radijskih programov, čemur sledi naloga slušnega razumevanja. Avtorji so uporabili standardni nabor nalog, ki jih najdemo tudi pri standardiziranih testiranjih: "multiple-choice", povezovanje (npr. govorca z izjavo) ter pravilno/nepravilno. Nabor nalog slušnega razumevanje je sicer siromašen, a prav tukaj se kaže izrazita naravnost učbenika pri pripravljanju na izpit (npr. maturo). Vsem nalogam poslušanja sledijo še govorne naloge, katerih cilj je, da dijaki aktivno uporabijo novo tematsko besedišče v novi govorni situaciji, ki naj bi jo dijaki izpeljali v parih. Menim, da tako zahtevnost in nabor tipa nalog odgovarjata deklarirani težavnostni stopnji učbenika in dijaka učinkovito pripravljata na izpit.

Spoznavanje ciljne in globalne kulture

Vsako izmed poglavij učbenika se osredotoča na drugačno kulturno problematiko s pomočjo besedila in videa. Očitna je odločitev avtorjev, da se dotaknejo treh različnih področij: 1) osveščanje o ciljni, tj. anglosaški kulturi (v prispevkih, kot so *Robben Island, Sacred Land, John F. Kennedy's Inaugural Speech*); 2) spoznavanje literature, napisane v angleščini (*Frankenstein, The Road Not Taken, Finding Her Voice*); 3) globalna problematika (npr. *The Power of Social Media, We Are What We Eat*). Izpostavil bi dejstvo, da tudi ta učbenik, skladno s celotno učbeniško serijo, veliko besedil zastavi problemsko in izpostavlja globalne probleme, ki zadevajo slehernega izmed nas, kar zagotavlja aktualnost učbenika in zanimanje dijakov za obravnavana besedila.

Razvijanje pisnega sporočanja in razumevanja

Izredno dobrodošel vidik učbenika vidim v delu vsakega izmed desetih poglavij, poimenovanih kar *Writing*. Ta podpoglavja se ukvarjajo s pisanjem različnih besedilnih vrst – od različnih tipov esejev, do člankov, poročil ali recenzij. Vsaka izmed teh podenot ima enako, logično zaporedje aktivnosti: podenota se začne s krajšim besedilom, ki kontekstualizira in osmisli namen pisanja določene besedilne vrste. Nato sledijo strategije, ki naj jih dijak uporabi (kako se lotiti uvoda, zaključka, tipične formulaične ubeseditve, ki se v določeni besedilni vrsti uporabijo; velik poudarek je na t. i. "link words" oz. povezovalnih besedah, na katere dijaki pogosto pozabijo), temu nato sledi še slovnično-besediščna naloga, ki dijaka uvede v slovnične strukture in/ali leksikalne enote, ki se v zahtevani besedilni vrsti uporabljajo. Tukaj gre omeniti, da ima delovni zvezek obsežne in praktične vaje za pisanje vsake izmed obravnavanih besedilnih vrst.

Ponavljjanje in poglobljanje znanja

Vsako poglavje se konča z enoto *Review*, katere namen je hitra ponovitev obravnavane snov, predvsem besedišča in slovnice, vsakemu drugemu poglavju pa sledi obsežnejši *Cumulative review*, ki sistematično ponovi vse štiri jezikovne veščine ter slovnico in besedišče. Pohvalno se mi zdi, da *cumulative reviews* ponovijo snov vseh predhodnih enot, tako da lahko dijak aktivno spremlja svoj jezikovni napredek. Skupaj z enoto *Assess your progress* v delovnem zvezku, ki služi kot portfelj dijakovega sprotne delo, omogoča dijaku pregled nad (pričakovanim) jezikovnim napredkom in lastno refleksijo ter pričakovanja.

Global skills – vseživljenjske veščine

Insight Upper-Intermediate Second Edition vsebuje tudi pet netematskih enot, poimenovanih *Global Skills*, katerih glavni namen je razvijanje vseživljenjskih veščin, kot so pravila pravilnega on-line obnašanja ali pa prvine učinkovitega javnega nastopanja. Tukaj gre za mehke veščine, ki spodbujajo rabo sodobnih pedagoških načel. Tako kot vsaka kulturna enota vsebuje tudi vsaka enota *Global Skills* video vsebino, ki dijakom približa obravnavano problematiko.

Zaključek

Prepričan sem, da OUP s serijo *Insight* uspešno nadaljuje z generacijo novih, digitalno podprtih učbenikov, ki postavljajo nove standarde v poučevanju angleščine. Glavna prednost učbenika *Insight Upper-Intermediate Second Edition* sta predvsem izredna sistematičnost in organiziranost v pristopu k razvijanju vseh jezikovnih veščin. Menim, da učbenik v celoti ustreza deklarirani jezikovni stopnji (B2 do B2+). Prav tako menim, da je učbeniški komplet *Insight Upper-Intermediate Second Edition* v celoti primeren za uporabo pri poučevanju angleščine kot prvega tujega jezika v 3. in 4. letniku gimnazijskega programa.

Peter Cigrovnik

